

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN ÇOCUK SEVME DURUMLARI VE ETKİLEYEN FAKTÖRLER

INVESTIGATION OF THE FACTORS AFFECTING NURSING STUDENTS' CHILD LIKING LEVEL

Hanife ÜLGEN¹, Serkan KÖKSOY²

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği A.D., Burdur

² Dr. Öğr. Üyesi, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Halk Sağlığı Hemşireliği A.D., Burdur

Özet

Amaç: Yapılan araştırmalar hemşirelerin çocuk sevme düzeyinin hastaya verdiği bakımı etkilediğini göstermiştir. Hemşirelik öğrencilerinin çocuk sevme düzeyleri ile ilgili yapılan çalışmaların kısıtlı olduğu görülmüştür. Bu nedenle bu araştırma hemşirelik öğrencilerinin çocuk sevme durumlarını ve etkileyen faktörleri belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Araştırma kesitsel olarak tasarlandı. Araştırmanın evrenini Akdeniz bölgesindeki bir üniversitenin hemşirelik lisans programı öğrencileri oluşturdu (N=554). Araştırmada "Sosyodemografik Veri Formu" ve "Barnett Çocuk Sevme Ölçeği" kullanıldı. Salgın nedeniyle veriler online toplandı. Verilerin analizinde yüzdelik, ortalama ve standart sapma, student t ve one way ANOVA testleri kullanıldı. İstatistiki anlamlılık seviyesi 0.05 olarak belirlendi.

Bulgular: Araştırmaya toplam 242 öğrenci katıldı. Öğrencilerin yaş ortalaması 21.1±3.4 yıl olarak hesaplandı. Örneklem grubunun ortalama çocuk sevme puanı 81.3±12.2 olarak bulundu. Barnett Çocuk Sevme Ölçeğinin cronbach's α katsayısı 0.914 hesaplandı. Kız öğrencilerin çocuk sevme puanı erkek öğrencilerden yüksek bulundu (p=0.003). Çocuklarla oyun oynamaktan kaçınan öğrencilerin çocuk sevme puanı düşük bulundu (p=0.001). Çocuklar ile alınan dersin çocuklara bakış açısını etkilediği ve çocuk sevme puanını artırdığı bulundu (p=0,010). Çocuklarla kurulan iletişimin çocuk sevme puanı üzerinde etkili olduğu bulundu (p=0.001).

Sonuç: Çeşitli sosyodemografik değişkenler çocuk sevme puanını etkilemektedir. Çocuklarla kurulan sağlıklı iletişimin önemli olduğu, çocuklar ile ilgili edinilen bilimsel bilginin onlara olan sevgiyi artırdığı kanaatindeyiz.

Anahtar Kelimeler: Çocuk, Hemşire, Sevme.

Abstract

Objective: Studies have shown that the level of nurses' love of children influences the care they give to patients. There are only a few studies on the level of student nurses' love of children. For this reason, this study was conducted to determine the student nurses' love of children and the factors that influence it.

Method: The study was designed cross-sectionally. The population of the study consisted of nursing undergraduate program students of a university in the Mediterranean region (N=554). "Sociodemographic Data Form" and "Barnett Liking of Children Scale" were used in the study. Data were collected online due to the pandemic. Percentage, mean and standard deviation, student t and one way ANOVA tests were used to analyze the data. The statistical significance level was determined as 0.05.

Findings: A total of 242 students participated in the study. The mean age of the students was 21.1±3.4 years. The mean child-liking score of the sample group was 81.3±12.2. The Cronbach's α coefficient of the Barnett Liking of Children Scale was 0.914. The mean child-liking score of female students was higher than that of male students (p=0.003). The child-liking score of the students who avoided playing games with children was found to be low (p=0.001). We found that courses taken with children affected the perspective on children and increased the child-liking score (p=0.010). Communication with children was found to be effective on the child-liking score (p=0.001).

Conclusion: Various sociodemographic variables affect the child liking score. We believe that healthy communication with children is important and scientific knowledge about children increases love of children.

Keywords: Child, Nurse, Liking.

ORCID ID: H.Ü. 0000-0003-0243-7110; S.K. 0000-0001-5817-8213

Sorumlu Yazar: Hanife ÜLGEN, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği A.D., Burdur

E-mail: hanifeulgen15@gmail.com

Geliş tarihi/ Date of receipt: 06.12.2022

Kabul tarihi / Date of acceptance: 21.03.2023

GİRİŞ

Sevgi, insanların birbirine yaklaşmasını sağlayan olumlu ve güzel duyguların tümü olarak tanımlanır (1). Hemşirelik mesleğinin özünde vicdani hislerle gerçekleştirilen bakım verme yaklaşımları yer almaktadır (2). Hemşirelik mesleğinin uzmanlık alanı olan çocuk hemşireliği yenidoğan döneminden başlayarak, ergenlik döneminin sonuna kadar tüm gelişim dönemlerini ve bu dönemlerin özelliklerine yönelik yaklaşım ve bakımı vermekten sorumlu bir alandır (3). Çocuklarla çalışan hemşirelerin çocuk sevgisini taşıması gerektiği vurgulanmaktadır (1). Hemşirelerin çocuk sevme durumlarını; yaş, cinsiyet, medeni durum, kardeş sayısı, çocuk sahibi olma durumu, aile yapısı, aile tutumu, çocuk bakma durumu, çocukla oyun oynama durumu, çocuk kliniklerinde çalışmayı isteme gibi değişkenlerin etkilediği belirtilmektedir (4). Konuya ilişkin yapılan farklı araştırmalarda hemşirelik öğrencileri ve pediatri hemşirelerinin çocuk sevme düzeylerinin verdikleri bakımı etkilediği ve hemşirelerin çocuk sevme düzeylerinin çeşitli faktörlerden etkilendiği belirtilmektedir (4,5). Mesleğin temelini atıldığı öğrencilik yıllarında, özellikle de çocuk hemşireliğinde çocuk sevme düzeyinin ve etkileyen faktörlerin belirlenmesinin literatürde verilen bilgiler doğrultusunda önemli olduğu görülmektedir. Öğrencilerin meslek hayatına başladığında çocuk kliniğinde çalışma isteklerini ve motivasyonlarının artırılmasına yönelik planlamalara ışık tutabilecek araştırmaların yapılması gerekmektedir.

Bu araştırma bu gerekliliklerden dolayı hemşirelik bölümü öğrencilerinin çocuk sevme durumları ve bunu etkileyen faktörleri belirleyebilmek amaçlı yapılmıştır.

GEREÇ ve YÖNTEM

Araştırmanın Tipi

Bu araştırma kesitsel olarak tasarlandı. Araştırmanın verileri Akdeniz bölgesinde bir üniversitenin hemşirelik lisans programında öğrenim gören öğrencilerden 01.02.2020-31.05.2020 tarihleri arasında online yöntemle toplandı.

Araştırma Evreni ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini Akdeniz bölgesindeki bir üniversitenin hemşirelik lisans programı öğrencileri oluşturulmuştur (N=554). Örneklem grubu seçimi G*power programı kullanılarak yapılmıştır (6). Örneklem grubunun hesaplanması her bir alt değişkendeki (en fazla bağımlı değişken bulunan gruba göre) güç esas alınarak yapılmıştır (effect size d: 0.25, α : 0.05, Power: 0.80 ve Grup Sayısı: 4) ve yapılan hesaplamada örneklem grubunun en az 180 kişiden oluşması gerektiği hesaplanmıştır.

Veri Toplama Araçları

Demografik Veri Formu:

Sosyodemografik form yazarlar tarafından literatür araştırılarak oluşturuldu (4,5).

Barnett Çocuk Sevme Ölçeği: Barnett ve Sinisi (1990) tarafından yetişkin bireylerin çocukları sevme durumunu araştırmak amacıyla geliştirilmiş bir ankettir. Anket likert formunda ve 14 sorudan oluşmaktadır. Anketin 3, 6, 10 ve 13. maddeleri olumsuz anlam taşımakta olup anketin diğer olumlu on maddesine göre ters olarak hesaplanmaktadır. Ölçekten en az 14, en fazla 98 puan alınabilmektedir (7). Barnett Çocuk Sevme Ölçeğinin Türkçe geçerlilik ve güvenilirlik analizi Duyan ve Gelbal (2008) tarafından yapılmıştır ve cronbach α (α) 0.92 olarak bulunmuştur (8).

Verilerin Analizi

Verilerinin analizinde SPSS 22 programı kullanıldı. Tanımlayıcı veriler katılımcı sayısı (n), yüzde (%), ortalama

(\bar{X}), standart sapma (SS) olarak verildi. Grupların karşılaştırılması student t ve one way ANOVA testleri ile yapılmıştır. İstatistiksel anlamlılık seviyesi $p < 0.05$ olarak belirlenmiştir.

Araştırmanın Etik Yönü

Araştırmanın etik kurul izni Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Girişim-sel Olmayan Etik Kurul Biriminden (2020/22) alındı. Araştırmaya istekli katılımcılardan online ortamda gönüllü onam alınmıştır. Veri formuna eksiksiz yanıt vermeleri onam olarak yorumlanmıştır. Araştırmanın etik kurul izni bir Üniversite-nin Girişimsel Olmayan Etik Kurul Biriminden (2020/22) alınmıştır.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırma verilerinin salgın döneminde online toplanmış olması ve çalışmanın sadece Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik bölümü öğrencilerini kapsaması, Türkiye'deki tek merkezde yapılmış olması bu araştırmanın kısıtlılıkları arasındadır.

BULGULAR

Araştırmaya toplam 242 hemşirelik öğrencisi katıldı. Katılımcıların yaş ortalaması 21.1 ± 3.4 yıl olarak saptandı. Araştırmadan elde edilen Barnett Çocuk Sevme Ölçeği ortalaması 81.3 ± 12.2 puan olarak hesaplandı. Sosyodemografik değişkenlerin tanımlayıcı ve karşılaştırmalı analizi Tablo 1'de verildi.

Tablo 1'de cinsiyet, çocuklarla oyun oynamaktan hoşlanma, çocuklarla iletişim, çocuklarla iletişim kurmakta zorlanma, çocuklarla zaman geçirmekten hoşlanma, çocukların olduğu ortamlarda bulunmaktan hoşlanma, çocuğun güzel veya çirkin olmasının çocukla iletişimi etkileme, çocuğun hasta olması onunla iletişime geçme, çocuğun sizden uzak durmak istemesi onunla iletişime geçmenizi etkileme, çocuğun sizinle ilk aşamada iletişime

geçemediğinde eylem, alınan dersin çocuklara bakış açısını etkileme durumu ve ilerde çocuk servisinde çalışmak isteme durumu parametrelerinin Barlett Çocuk sevmeye puanlarını etkilediği bulundu ($p < 0.05$).

TARTIŞMA

Çocukla çalışan hemşirelerin, çocukların ihtiyaç duyduğu bakımı kaliteli bir şekilde verebilmeleri için çocukları sevmeleri son derece önemli bir faktördür. Hemşirelik bölümünde eğitim gören öğrencilerin çocuk sevmeye durumları ve etkileyen faktörlerin belirlenmesine yönelik yapılan bu araştırmada hemşirelik öğrencilerinin çocuk sevmeye puanlarının yüksek olduğu bulunmuştur. Hemşirelik bölümü (1,9-11) ve çocuk gelişimi bölümü öğrencileri (12,13) ile yapılan araştırmalarda öğrencilerin çocuk sevmeye puanlarının yüksek olduğu saptanmıştır. Araştırma sonucumuz bu anlamda literatürü desteklemektedir.

Araştırma sonucumuza göre cinsiyet, çocuklarla oynama, çocuklarla iletişim, çocuklarla iletişim kurmada zorlanma, çocuklarla zaman geçirmekten hoşlanma, çocukların bulunduğu ortamlarda bulunma, çocuğun güzel veya çirkin olması, çocuğun hasta olması, çocuğun uzak durması, çocukla ilk anda iletişim kuramama durumunda ne yapıldığı, daha önce çocuk dersi alma durumu, çocuk servisinde çalışmayı isteme değişkenlerinin öğrencilerin çocuk sevmeye durumlarında etkili birer değişken olduğu, fakat sınıf düzeyi, sahip olunan kardeş sayısı, medeni durum, çocuğa sahip olma, aile yapısı, aile tutumları, çocuk bakımını üstlenip üstlenmeme, çocuğun cana yakın olması değişkenlerinin öğrencilerin çocuk sevmeye durumlarını etkilemediği görülmüştür.

Tablo 1. Çocuk sevme puanının sosyodemografik verilerle ilişkisi (n=242)

Sosyo demografik değişkenler		n	%	\bar{X}	SS	t/f	p
Cinsiyet	Kadın	198	81,8	82,4	11,9	2,978	0,003
	Erkek	44	18,2	76,5	12,1		
Sınıf	1. sınıf	48	19,8	78,8	12,6	2,342	0,074
	2. sınıf	67	27,7	83,2	10,0		
	3. sınıf	84	34,7	82,7	11,8		
	4. sınıf	43	17,8	78,6	14,6		
Kardeş varlığı	Evet	220	90,9	81,8	12,3	1,818	0,070
	Hayır	22	9,1	76,9	10,2		
Medeni Durum	Evli	5	2,1	81,0	9,2	-0,062	0,951
	Bekar	237	97,9	81,3	12,2		
Çocuk varlığı	Evet	2	0,8	83,0	12,7	0,194	0,846
	Hayır	240	99,2	81,3	12,2		
Aile Yapısı	Çekirdek	181	74,8	81,6	11,9	0,601	0,548
	Geniş	61	25,2	80,5	12,9		
Hemşirelik öğrencisinin algıladığı aile tutumu	Demokratik	36	14,9	81,4	13,4	2,636	0,074
	İlgisiz	14	5,8	74,2	14,6		
	Sevgi ve saygılı	189	78,1	81,9	11,6		
Çocuklarla oynamaktan hoşlanma durumu	Evet	220	90,9	83,1	10,7	7,847	0,001
	Hayır	22	9,1	64,0	12,7		
Bu zamana kadar bir çocuğun bakımını üstlenme durumu	Evet	116	47,9	81,5	12,4	0,160	0,873
	Hayır	126	52,1	81,2	12,0		
Çocuklarla iletişim	İyi	172	71,1	84,3	10,3	20,706	0,001
	Orta	66	27,3	74,1	13,0		
	Kötü	4	1,7	73,3	20,4		
Çocuklarla iletişim kurmakta zorlanma durumu	Evet	26	10,7	71,9	12,8	-4,349	0,001
	Hayır	216	89,3	82,5	11,6		
Çocuklarla zaman geçirmekten hoşlanma durumu	Evet	213	88,0	83,6	10,4	9,069	0,001
	Hayır	29	12,0	64,7	11,4		
Çocukların olduğu ortamlarda bulunmaktan hoşlanma durumu	Evet	195	80,6	84,1	10,6	7,978	0,001
	Hayır	47	19,4	70,0	11,7		
Çocuğun güzel veya çirkin olmasının çocukla iletişimi etkileme durumu	Evet	46	19,0	74,9	12,7	-4,125	0,001
	Hayır	196	81,0	82,8	11,5		
Çocuğun hasta olması onunla iletişime geçme durumu	Evet	82	33,9	77,7	13,7	-3,371	0,001
	Hayır	160	66,1	83,2	10,8		
Çocuğun cana yakın olması onunla iletişime geçmesini etkileme durumu	Evet	197	81,4	80,7	12,2	-1,802	0,073
	Hayır	45	18,6	84,3	11,8		
Çocuğun sizden uzak durmak istemesi onunla iletişime geçmenizi etkileme durumu	Evet	189	78,1	80,0	11,4	-3,250	0,001
	Hayır	53	21,9	86,0	13,7		
Çocuğun sizinle ilk aşamada iletişime geçemediğinde eylem durumu	Tekrar denemem	55	22,7	74,5	14,3	-4,978	0,001
	İletişim kurana kadar denerim	187	77,3	83,3	10,7		
Daha önce çocukla ilgili ders alma durumu	Evet	99	40,9	82,4	12,8	1,150	0,251
	Hayır	143	59,1	80,6	11,7		
Alınan dersin çocuklara bakış açısını etkileme durumu	Olumlu	123	50,8	83,5	11,9	4,651	0,010
	Olumsuz	10	4,1	75,3	11,0		
	Etkilemedi	109	45,0	79,4	12,1		
İlerde çocuk servisinde çalışmak isteme durumu	Evet	157	64,9	84,3	10,8	5,429	0,001
	Hayır	85	35,1	75,9	12,7		

n=katılımcı sayısı, %=yüzde, \bar{X} =ortalama, SS=standart sapma, t=student t, f=ANOVA ve p<0,057

Araştırma sonucumuz ve yapılan bazı araştırmalar (4,10-14) kız öğrencilerin çocuk sevme puan ortalamalarının erkek öğrencilerden yüksek olduğunu göstermektedir (Tablo 1). Bunun yanında yapılan bazı araştırmalarda cinsiyetin çocuk sevme üzerine etkisi olmadığı bulunmuştur (1,16,17). Ülkemizde ve ülkemiz ile benzer kültürel yapıya sahip olan birçok toplumda çocuğun bakımı kadın ile özleştirilmiştir. Çocuk bakımı yine çocuk sevme ile özdeşleştirilmiş bir kavram olduğu için bu durumun kültürel olduğu söylenebilir. Nitekim Al-Ma'aitah ve Gharaibeh (18) erkek öğrencilerin mezuniyet sonrası çocuklarla çalışma konusundaki görüşlerini inceledikleri araştırmada, erkek öğrenciler çocuk bakım hizmetlerinde erkeklerden ziyade kadınların çalışmasının daha uygun olacağını belirtmişlerdir.

Çocuk hastalara kaliteli bakım verebilmek açısından çocuklarla iletişim kurabilmek çok önemlidir. Etkili iletişim çocukla karşılaşılan ilk andan itibaren başlayan ve taburcu olma sürecine kadar her aşamada hemşirelerin etkin bir şekilde kullanmasını gerektiren bir faktördür. Öğrencilerin çocukla iletişime geçmek istememesi ve uzak durmak istemesi değişkenleri ve çocuk sevme puanları arasındaki fark anlamlı bulunmuştur (Tablo 1). Yapılan bir araştırmada çocuk sevme düzeyi arttıkça çocuklarla iletişim kurabilmenin arttığı bulunmuştur (19).

Çocukları sevmek için en temel faktör çocuklarla birlikte vakit geçirmek, onların varlıklarından rahatsız olmamak ve onlarla oynayabilmektir. Çocukla oynama, çocukla zaman geçirme, çocukla birlikte olmaktan hoşlanma ve çocukların

bulunduğu ortamlarda bulunmaktan hoşlanma ile çocuk sevme puanları arasındaki fark anlamlı bulunmuştur (Tablo 1). Yapılan araştırmalarda çocuklarla oyun oynayan öğrencilerin çocuk sevme puanları yüksek bulunmuştur (1,13,20). Bu anlamda araştırmamız literatürü desteklemektedir. Oyun çocuk için her şeydir. Çocuk ile iletişime geçme, çocukların dünyasını anlama ve keşfetme aşamasında oyunun kullanılması ile öğrencilerin çocuk sevme düzeylerinin artması sağlanabilir.

Araştırmamızda çocukların güzel veya çirkin olmasının öğrencilerin çocuk sevme durumlarını anlamlı düzeyde etkilediği bulunmuştur. Fakat bu konu ile ilgili yapılan bir araştırma ya rastlanmadığı için bu değişken tartışılmamıştır. Fakat günlük hayatta genel olarak karşılaşılan örneklere bakılacak olursa; güzellik açısından göze hitap eden çocuklarla iletişime daha çok geçildiği ve buna paralel olarak çocuk sevme durumlarını etkileyebilecek bir değişken olarak öngörülebilir.

İnsan olarak sevgi ve ilgi bekleminin arttığı zamanlar olabilir. Özellikle çocukların hastalık zamanlarında sevgi ve ilgi ihtiyaçları, sağlıklı oldukları zamanlara oranla artmaktadır. Bu nedenle hasta çocukların hemşirelerden sevgi ve ilgi görme ihtiyaçları önem kazanmaktadır (21). Araştırmamızda çocuklarda hastalık durumunun varlığı ile çocuk sevme puanları arasındaki fark anlamlı bulunmuş olup literatürü destekler niteliktedir. Bir insanın hastalandığını görmek genel anlamda herkesi üzer. Fakat bizim toplumumuzda hasta birey eğer bu çocuksa

insanın içi daha çok acır ve sevgisi daha fazla artar.

Öğrencilik döneminde herhangi bir durumu sevmeye veya o olaya karşı olumlu bakış açısı geliştirmede birçok faktör etkili olmaktadır. Uygulamalı bir alan olan hemşirelik bölümünde bu durum birden fazla faktör tarafından etkilenmektedir. Araştırmamızda alınan dersin çocuklara bakış açısını etkileme durumu ile çocuk sevmeye puanları arasındaki fark anlamlı bulunmuştur.

Öğrencilik yıllarında edindiğimiz tecrübe, deneyimler ve çalışacağımız gruba sevip sevmememiz, daha sonraki süreçte çalışmak istediğimiz birim üzerinde etkili olmaktadır. İleride çocuk servisinde çalışma isteği ile çocuk sevmeye puanları arasındaki fark anlamlı bulunmuştur. Araştırmamızın bu sonucu literatürü destekler niteliktedir (1,4,14). Çocuklarla çalışan hemşirelerin çocukları sevmeye durumları çocukları daha kolay kabul etmelerine, çocuklarla vakit geçirirken mutlu olmalarına, çocuklarla iletişim kurarken daha dikkatli olmalarına yardımcı olmaktadır (4).

Öğrencilerin çocuk sevmeye puanları ile bulunduğu sınıf düzeyi arasında anlamlı bir fark olmadığı bulunmuştur. Araştırma sonuçlarımız Dereli (22) ve Yılmaz ve Akay'ın (11) çalışmasını desteklerken, Ardahan ve ark. (23) yaptığı çalışmada öğrencilerin sınıf düzeyine göre çocuk sevmeye puanları arasında anlamlı fark olduğunu tespit etmişlerdir.

Öğrencilerin çocuk sevmeye puanları ile sahip olunan kardeş sayısı arasında istatistiksel bir fark olmadığı belirlenmiştir. Araştırma sonucumuz Top' un (10) çalışması ile benzerlik gösterirken yapılan bazı çalışmalarda (4,24) öğrencilerin kardeşinin olması ve daha önce çocuk

bakımına katılmış olmanın (24) çocuk sevmeye puanlarını arttırdığı bulunmuştur. Bu sonuçlardan farklı olarak Kostak (4) yaptığı çalışmada kardeşi olan öğrencilerin çocuk sevmeye düzeylerinin kardeşi olmayanlara göre düşük olduğu bulunmuştur. Bu duruma kardeşin bakımına katılmanın, kardeşten sonra anne baba ilgisi ve diğer birçok durumun kardeş ile paylaşmak zorunda kalmanın etkili olabileceği düşünülmektedir.

Öğrencilerin çocuk sevmeye puanları ile medeni durum arasında istatistiksel bir fark olmadığı bulunmuştur. Araştırmamız Kabaklı'nın (25) araştırma sonuçları ile benzerlik gösterirken; Türk ve arkadaşlarının (17) yaptığı çalışmada evli öğretmenlerin çocuk sevmeye puanlarının bekar öğretmenlerin çocuk sevmeye puan ortalamalarından yüksek olduğu bulunmuştur.

Çocuk sahip olma ile çocuk sevmeye puanları arasında istatistiksel bir fark bulunamamıştır. Bu duruma araştırmaya katılan öğrencilerin çoğunluğunun (n=237) bekâr olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir. Ercan'ın (26) öğretmenler ile yaptığı çalışmada sahip olunan çocuk sayısı ile çocuk sevmeye düzeyleri arasında ilişki olmadığı bulunmuştur. Araştırma sonuçlarımızın aksine bazı çalışmalarda hemşirelerin sahip olduğu çocuk sayısı arttıkça çocuk sevmeye puanlarında artış olduğunu bulunmuştur (20, 25).

Aile yapısı ile çocuk sevmeye puanları arasında anlamlı bir fark olmadığı saptanmıştır. Benzer şekilde Top'un (10) yaptığı çalışmada öğrencilerin aile yapısı ve çocuk sevmeye puan ortalamaları arasında ilişki saptanmamıştır. Yapılan bir çalışmada çekirdek aileye sahip olan öğrencilerin çocuk sevmeye puanlarının

geniş aileye ve dağılmış aileye sahip olan öğrencilerin puanlarından daha yüksek olduğu belirlenmiştir (25).

Aile tutumları ile çocuk sevme puanları arasında istatistiksel bir fark bulunmamıştır. araştırma sonuçlarımızın aksine Tural ve arkadaşları (28) demokratik bir ailede yetişen öğrencilerin çocuk sevme düzeylerinin yüksek olduğunu saptamıştır.

SONUÇ ve ÖNERİLER

Hemşirelik bölümünde öğrenim gören öğrencilerin çocuk sevme durumları ve etkileyen faktörlerin belirlenmesine yönelik yapılan bu çalışmada hemşirelik öğrencilerinin çocuk sevme düzeylerinin yüksek olduğu belirlendi. Araştırmada çocuk sevme düzeylerini cinsiyet, çocuklarla oynama, çocuklarla iletişim, çocuklarla iletişim kurmada zorlanma, çocuklarla zaman geçirmekten hoşlanma, çocukların bulunduğu ortamlarda bulunma, çocuğun güzel veya çirkin olması, çocuğun hasta olması, çocuğun uzak durması, çocukla ilk anda iletişim kuramama durumunda ne yapıldığı, daha önce çocuk dersi alma durumu, çocuk servisinde çalışmayı isteme değişkenleri etkilerken, sınıf düzeyi, sahip olunan kardeş sayısı, medeni durum, çocuğa sahip olma, aile yapısı, aile tutumları, çocuk bakımını üstlenip üstlenmeme, çocuğun cana yakın olması değişkenlerinin etkilemediği belirlenmiştir.

Çocuklara ulaşmanın en etkili yolu oyundur. Oyun çocuklar için yeme içme kadar önemli bir ihtiyaçtır. Bu sonuçlardan yola çıkarak hemşirelik eğitim programlarına öncelikle çocuk ve oyun dersinin konulması bunun yanında çocukları sevmeye, daha yakından tanımaya, çocukla iletişim kurmayı kolaylaştırmaya yönelik derslerin

konulması önerilmektedir. Yine öğrencilerin çocuklar ile birlikte vakit geçirmelerini arttıracak düzenli etkinlikler planlanması önerilmektedir.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırma sonuçları araştırmaya katılan öğrencilerin verdiği yanıtlar ile sınırlıdır.

Çıkar çatışması

Yazarlar bu çalışmada herhangi bir çıkarı dayalı ilişki olmadığını beyan etmişlerdir.

Finansal Destek

Herhangi bir mali destek alınmamıştır.

Yazar Katkıları

Çalışma Fikri=HÜ, Veri toplanması ve/veya işleme=HÜ, SK; Analiz ve/veya yorum=SK, Literatür taraması ve yazım=H,Ü.

* Bu çalışma 12-13 Ocak 2021 “3. Tarihleri arasında, Ankara’da Uluslararası Sağlık Bilimleri ve İnovasyon Kongresi’nde sözel bildiri olarak sunulmuştur.

KAYNAKLAR

1. Bektaş M, Ayar D. Selekoğlu Y, Kudubeş A, Altan S. Hemşirelik öğrencilerinin çocuk sevme durumlarını etkileyen faktörlerin belirlenmesi. The Journal of Pediatric Research 2015; 2(1):37-41.
2. Karagözoğlu Ş. Bilimsel bir disiplin olarak hemşirelik. Cumhuriyet Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi 2005; 9(1):6-14.
3. Yüzer S, Alıcı D, Yiğit R. Pediatri hemşirelerinin rolleri ve fonksiyonları ölçeğinin uygulanmasının geliştirilmesi: Güvenilirliği ve geçerliliği. Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi 2008; 11(4):19-29.
4. Kostak AM. Hemşirelik ve ebelik öğrencilerinin çocuk sevme durumları, çocuk sağlığı ve hastalıkları hemşireliği

- dersinin çocuk sevme durumlarına etkisi ve etkileyen faktörler, Cumhuriyet Hemşirelik Dergisi 2013; 2(2):50-56.
5. Büyük E, Rızalar S, Seferoğlu E, Oğuzhan H. Çocuk ve erişkin kliniklerinde çalışan hemşirelerin çocuk sevme ve çocuk yetiştirme tutumlarının incelenmesi, The Journal of Pediatric Research 2014; 1(3):130-7.
6. Faul F, Erdfelder E, Lang AG, Buchner A, G*Power 3: A flexible statistical power analysis program for the social, behavioral, and biomedical sciences. Behav Res Methods 2007; (39):175-191. DOI: 10.3758/bf03193146
7. Barnett MA, Sinisi CS. The initial validation of a liking of children scale. Journal of Personality Assessment 1990; 55(1-2):161-167.
8. Duyan V, Gelbal S. Barnett çocuk sevme ölçeğini Türkçeye uyarlama çalışması, Eğitim ve Bilim 2008; 33(148):40-48.
9. Günel E, Avcı Ö. Hemşirelik öğrencilerinin çocuk sevme ile empatik eğilim durumları ve aralarındaki ilişkinin belirlenmesi. Ordu Üniversitesi Hemşirelik Çalışmaları Dergisi 2021; 4(2):219-231.
10. Top ÜF. Pediatri hemşirelik öğrencilerin çocuk sevme düzeyleri ile duygusal emek davranışları, uygulama performansları arasındaki ilişki. Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi 2021; 10(4):809-818.
11. Yılmaz D, Akay B. Hemşirelik öğrencilerinin çocuk sevme durumları ile iletişim becerileri arasındaki ilişki. SBÜ Hemşirelik Dergisi 2022; 4(2):53-60. doi: 10.48071/sbuhemşirelik.1021078
12. Can GF, Gülbetekin E, Tüfekçi GF, Tunç Y. Çocuk gelişimi programına devam eden öğrencilerin çocuk sevme düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi: Ağrı örneği. ADYÜ Sağlık Bilimleri Dergisi 2021;7(3):269-276. doi:10.30569.adiyamansaglik.901130
13. Erbil R, Çakmak M. Çocuk gelişimi programı öğrencilerinin çocuk sevme eğilimlerinin incelenmesi. Harran Maarif Dergisi 2022; 7(1):93-116. doi: http://doi.org/10.22596/hej.1063951
14. Güven ŞT, Kaya A, Dalgıç Aİ. Pediatric nursing students' status of liking of children and affecting factors. International Journal on New Trends in Education and Their Implications 2016, 7 (4): 50-56.
15. Demir E. Hemşirelik ve çocuk gelişimi öğrencilerinin çocuk sevme düzeylerinin değerlendirilmesi ve etkileyen faktörlerin belirlenmesi. Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi 2020; 23(1):17-22. doi: 10.17049/ataunihem.459595
16. Duyan V, Gelbal S. Barnett çocuk sevme ölçeği'ni türkçeye uyarlama çalışması. Eğitim ve Bilim 2008;33(148):40-48.
17. Türk R, Özdemir FK, Yıldız GK. Öğretmenlerin çocuk sevme durumlarının belirlenmesi: Kars Örneği. İzmir Dr. Behçet Uz Çocuk Hastanesi Dergisi 2017; 7(1):45-52.
18. Al-Ma'aitah RM, Gharaibeh MM. "Perception of jordanian male nursing students about caring for children in the pediatric units after graduation". Journal of Pediatric Nursing 2000; 15(3):198-203.
19. Ceylan EA. Okul öncesi öğretmenlerinin çocuk sevme düzeyleri ile iletişim becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi. Aksaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Okul Öncesi Eğitimi Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi. 2017
20. Gelbal S, Duyan V. İlköğretim öğretmenlerinin çocuk sevme durumlarına etki eden değişkenlerin incelenmesi. Hacettepe Üniversitesi

- Eğitim Fakültesi Dergisi 2010; 38:127-137.
- 21.Kara S. Kocaeli ilinde çocuklarla çalışan hemşirelerin çocukları sevme durumlarının iletişim becerilerine etkisi. Haliç Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Hemşirelik Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi. 2014
- 22.Dereli İ E. Examining preschool teacher candidates' liking child and motivations for teaching professions. Journal of Theoretical Educational Science 2014; 7(4): 482-504.
- 23.Ardahan AE, Karakul A, Doğan P, Büyükkocak A. Hemşirelik öğrencilerinin çocuk sevme durumları ile akademik başarıları arasındaki ilişki. İzmir Katip Celebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi 2021; 6(1):127-131.
- 24.Happell BM. Love is all you need? Student nurses' interest in working with children. Journal for Specialists in Pediatric Nursing, 2000; 5(4):167-173.
- 25.Kabaklı ÇL. Eğitim fakültesi öğrencilerinin çocuk sevme eğilimlerine etki eden değişkenlerin incelenmesi. Turkish Studies 2015; 10(11):811-830.
- 26.Ercan R. Öğretmenlerde çocuk sevgisi. Turkish Studies-International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic 2014; 9(8):435-444.
- 27.Tural E, Rızalar S, Gidek E. ve ark. Çocuk ve erişkin kliniklerinde çalışan hemşirelerin çocuk sevme ve çocuk yetiştirme tutumlarının incelenmesi, IV Ulusal Psikiyatri Hemşireliği Kongresi; 24-26 Haziran 2010, Samsun, Türkiye.